

PRAKTIČNI VODNIK

ZA UPORABO

UREDBE O PRIDOBIVANJU DOKAZOV

**(Uredba Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju
med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali
gospodarskih zadevah)**

**Ta dokument so pripravile službe Komisije
po posvetovanju z Evropsko pravosodno mrežo v civilnih in
gospodarskih zadevah (<http://europa.eu.int/civiljustice>)**

VSEBINA

I. Uvod

II. Cilji Uredbe

III. Vsebinski obseg uporabe Uredbe

IV. Sodišča in organi

V. Načini pridobivanja dokazov

A. Dva načina

B. Zaposilo sodišča, ki je zaposilo, pristojnemu sodišču (členi 4–16)

- a) Posredovanje zaprosil
 - a1) Oblika in vsebina
 - a2) Posebna zaprosila
 - a3) Hitri načini posredovanja zaprosil in drugih sporočil
 - a4) Jeziki
 - a5) Oprostitev overovitve zaprosila
- b) Prejem zaprosil
 - b1) Potrdilo
 - b2) Nepopolno zaposilo
- c) Pridobivanje dokazov na zaprošenem sodišču
 - c1) Roki

- c2) Pravo, ki se uporablja za izvršitev zaprosil (člen 10)
- c3) Prisilni ukrepi
- c4) Izvršitev zaprosila ob navzočnosti in sodelovanju strank ali predstavnikov sodišča, ki je zaprosilo

- d) Odklonitev izvršitve zaprosila
 - d1) Pravica ali dolžnost osebe, da odkloni pričanje
 - d2) Razni razlogi za odklonitev
 - d3) Nobenih izjem zaradi javnega reda
 - d4) Posledice odklonitve

- e) Obvestilo zaprosenega sodišča o zamudi ali odklonitvi

- f) Postopek po izvršitvi zaprosila

C. Neposredno pridobivanje dokazov sodišča, ki je zaprosilo, člen 17

D. Pravila o uporabi sodobnih komunikacijskih sredstev

Priloga I: Načini pridobivanja dokazov

Priloga II: Zaposila pristojnemu sodišču

Priloga III: Neposredno pridobivanje dokazov (člen 17)

Priloga IV: Standardni obrazci (priloga)

I. Uvod

1. Pogosto za dejanski uspeh v zadevi ni dovolj vložiti zahtevke proti drugi stranki, ker lahko druga stranka izpodbija dejstva, na katerih zahtevke temelji. Zato je ponavadi bistvenega pomena sodišču v podporo svojemu zahtevku predstaviti dokaze. Morda je zato treba pridobiti dokaze v drugi državi članici in ne v tisti, v kateri je lahko začel ali že poteka sodni postopek. Na primer, morda je treba zaslišati priče v drugih državah članicah ali pa si mora morda sodišče ogledati prizorišče dogodka v drugi državi članici.

2. Pred letom 2004 ni bilo pravnega akta o pridobivanju dokazov, ki bi bil zavezujoč za vse države članice. Leta 2001 je Svet Evropske unije sprejel Uredbo (ES) št. 1206/2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah („Uredba“), ki določa postopkovna pravila za lažje pridobivanje dokazov v drugi državi članici. Uredba se od 1. januarja 2004 uporablja po vsej Uniji razen na Danskem. Med zadevnimi državami članicami nadomešča Haaško konvencijo iz leta 1970.

Uredba in vse informacije, pomembne za njeno uporabo, so na voljo v Evropskem pravosodnem atlasu v civilnih zadevah na spletnem naslovu:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/judicialatlascivil/html/takingevinformation_en.htm

II. Cilji Uredbe

3. Sodišče v državi članici, ki je naprošeno, naj razsodi v civilni ali gospodarski zadevi, mora pogosto pridobiti dokaze v drugi državi članici.

4. Glavni cilj Uredbe je, da se zaprosila za izvršitev pridobivanja dokazov naglo izvršijo. Za učinkovitost sodnih postopkov v civilnih ali gospodarskih zadevah je treba zaprosilo za izvršitev pridobivanja dokazov posredovati in izvršiti neposredno in na najhitrejši možni način med sodišči držav članic. Za olajšanje pridobivanja dokazov

Uredba določa tudi možnost, da sodišče države članice pridobi dokaze neposredno v drugi državi članici.

III. Vsebinski obseg uporabe Uredbe in razmerje do mednarodnih sporazumov

5. V skladu s členom 1(1) se Uredba uporablja v civilnih ali gospodarskih zadevah, kadar sodišče države članice, v skladu s pravom te države, zaprosi:

- da pristojno sodišče druge države članice pridobi dokaze; ali
- za neposredno pridobivanje dokazov v drugi državi članici.

Člen 1(2) Uredbe določa, da zaprosilo ne sme biti podano z namenom pridobitve dokaza, ki ni namenjen uporabi v začetem ali predvidenem sodnem postopku.

6. Zato za uporabo Uredbe veljajo štiri pogoji. Uporablja se za:

- zaprosila za pridobivanje dokazov,
- dokaze, ki so namenjeni uporabi v začetem ali predvidenem sodnem postopku
- v civilnih ali gospodarskih zadevah
- na sodišču države članice

7. Pojem „civilne in gospodarske zadeve“ je avtonomen pojem prava Skupnosti, ki ga je treba razlagati ob upoštevanju ciljev Uredbe in Pogodbe ES ter zlasti v skladu s členom 65 Pogodbe ES. Sodišče Evropskih skupnosti je ob različnih priložnostih podalo razlago tega pojma¹. Uredba se uporablja za vse civilne in gospodarske postopke, ne glede na naravo sodišča ali tribunala, na katerem se odvijajo. Tako se na primer uporablja za pravde na podlagi civilnega in gospodarskega prava, prava varstva potrošnikov, delovnopravne zakonodaje in pri zasebnih postopkih celo konkurenčnega prava. Poleg tega je treba poudariti, da obseg uporabe Uredbe vključuje tudi zadeve, ki so izključene iz obsega uporabe Uredbe Bruselj I², kot so npr. zadeve v zvezi s statusom ali pravno sposobnostjo fizičnih oseb, premoženjskimi pravicami iz zakonske zveze,

¹ Glej npr. 14. oktober 1976, 29/76, *LTU proti Eurocontrol*, v *Recueil*, 1541; 16. december 1980, 814/79, *Ruffler*, *Recueil*, 3807; 21. april 1993, C-172/91 *Sontag*, *Recueil*, I-1963; 14. november 2002, C-271/00, *Steenbergen proti Baten*.

² Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah.

oporokami in dedovanji; stečajem, postopki v zvezi z likvidacijo plačilno nesposobnih družb ali drugih pravnih oseb, postopki prisilne poravnave in podobnimi postopki.

8. Uredba ne opredeljuje pojma „dokaz“. Ta zajema na primer zaslišanje prič o dejstvih, zaslišanje strank, zaslišanje izvedencev, predložitve listin, preverjanje, ugotavljanje dejstev, izvedensko mnenje o dobrobiti družine ali otrok.

9. Uredba ne opredeljuje pojma „sodišče“. Vendar pa je treba ta pojem razlagati široko in tako zajeti vse organe v državah članicah, ki imajo pristojnost v zadevah, ki spadajo v področje uporabe Uredbe³. Pojem „sodišče“ ne vključuje arbitražnih sodišč.

10. Zaposilo se lahko poda samo z namenom pridobitve dokaza, ki je namenjen uporabi v začetem ali predvidenem sodnem postopku. To vključuje pridobivanje dokazov pred sami začetkom postopka, v katerem se bodo dokazi uporabili, na primer če je treba pridobiti dokaze, ki kasneje ne bi bili več razpoložljivi.

11. Uredba v členu 21(1) določa, da v razmerjih med državami članicami, ki jih zavezuje, glede zadev, na katere se nanaša, prevlada nad preostalimi določbami, ki jih vsebujejo dvostranski ali večstranski sporazumi ali dogovori, ki so jih sklenile države članice, zlasti nad Haaško konvencijo z dne 1. marca 1954 o civilnem postopku in Haaško konvencijo z dne 18. marca 1970 o pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini.

12. Vendar pa Uredba ne ovira držav članic pri ohranitvi ali sklenitvi sporazumov ali dogovorov med dvema ali več državami, da bi tako še bolj olajšale pridobivanje dokazov, pod pogojem, da so tovrstni sporazumi in dogovori v skladu s to uredbo (člen 21(2)).

IV. Sodišča in organi

³ V zvezi s tem glej kot primer tudi opredelitev „sodišča“ v členu 2(1) Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000.

13. Uredba določa različna sodišča in organe:

- **Sodišče, ki je zaprosilo** (člen 2), je sodišče, pred katerim se je postopek začel ali je predviden začetek postopka.
- **Zaprošeno sodišče** (člen 2) je sodišče druge države članice, pristojno za izvrševanje pridobivanja dokazov.
- **Osrednji organ** (člen 3(1)) oskrbuje sodišča s podatki in išče rešitve morebitnih težav, ki lahko nastopijo v zvezi z zaprosilom. Osrednji organ v izjemnih primerih na zahtevo sodišča, ki je zaprosilo, dostavlja zaprosila pristojnemu sodišču. Kot je omenjeno zgoraj (točka 4), je za učinkovitost sodnih postopkov v civilnih ali gospodarskih zadevah treba zaprosilo za izvršitev pridobivanja dokazov posredovati in izvršiti neposredno in na najhitrejši možni način med sodišči držav članic. Zato osrednji organ le izjemoma dostavlja zaprosila.
- **Pristojni urad** (člen 3(3)) odloča o zaprosilih za neposredno pridobivanje dokazov v skladu s členom 17. Osrednji organ je lahko imenovan za pristojni urad.

V. Načini pridobivanja dokazov

A. *Dva načina*

14. Poglavje II Uredbe vsebuje pravila o posredovanju in izvrševanju zaprosil. Kot je razloženo zgoraj, Uredba določa dva načina pridobivanja dokazov (glej Prilogo I):

- pridobivanje dokazov na zaprošenem sodišču po zaprosilu, ki ga sodišče, ki je zaprosilo, neposredno posreduje zaprošenemu sodišču (glej B. spodaj)
- neposredno pridobivanje dokazov sodišča, ki je zaprosilo (glej C. spodaj)

Ta dva načina se razlikujeta glede na to, katero sodišče je odgovorno za postopek pridobivanja dokazov (v prvem primeru je to zaprošeno sodišče in v drugem sodišče, ki je zaprosilo). Razlika je tudi v tem, da je za neposredno pridobivanje dokazov potrebna

odobritev države članice, v kateri naj bi se dokazi pridobili. V obeh primerih se lahko dokazi pridobijo na kraju samem ali na daljavo (kot na primer z videokonferenco). Kadar se na primer zasliši priča, je pomembno merilo razlikovanja med obema načinoma vprašanje, katero sodišče je odgovorno za pridobivanje dokazov. Treba je omeniti, da v obeh primerih Uredba določa možnost, da sodišče, ki ni odgovorno za pridobivanje dokazov, pri tem vseeno sodeluje (glej člena 12 in 17(4)). To pomeni, da bi lahko sodišče, ki ni odgovorno za pridobivanje dokazov, vendar pri tem sodeluje, priči med zaslišanjem postavljalo vprašanja, če se s tem strinja sodišče, ki je odgovorno za pridobivanje dokazov.

B. Zaposilo sodišča, ki je zaprosilo, pristojnemu sodišču (členi 4–16)

a) Posredovanje zaprosil

a1) Oblika in vsebina

15. Člen 4(1) določa pravila za obliko in vsebino posredovanja zaprosila (glej tudi Prilogo II). Zaposilo se poda z *obrazcem A*. Obrazec se lahko izpolni na spletu v atlasu na naslovu:

Vsebovati mora naslednje podatke:

- (a) sodišče, ki je zaprosilo, in kadar je to primerno, zaproseno sodišče;
Seznam pristojnih sodišč in njihova krajevna pristojnost je na voljo v priročniku v Evropskem pravosodnem atlasu v civilnih zadevah:
http://europa.eu.int/comm/justice_home/judicialatlascivil/html/te_documents_sl.htm
- (b) imena in naslove strank postopka in njihovih zastopnikov, če jih imajo;
- (c) vrsto in vsebino primera ter kratko navedbo dejstev;
Pri izpolnjevanju te določbe je lahko uporabno, če se povzetku dejstev, pravni

podlagi zahtevka, priloži kratek opis problemov zadeve in pomembnost dokazov za te probleme (točka 11 *obrazca A*).

- (d) opis pridobivanja dokazov, ki se bo izvršilo;
- (e) kadar se zahteva zaslišanje osebe:
 - ime(-na) in naslov(-i) oseb(-e), ki bo(-do) zaslišana(-e),
 - vprašanja, ki bodo zastavljena osebi(-am), ki bo(-do) zaslišana(-e), ali navedbo dejstev, o katerih bo(-do) oseba(-e) zaslišana(-e),
 - kadar je to primerno, sklicevanje na pravico do odklonitve pričanja po pravu države članice sodišča, ki je zaprosilo,
 - morebitna zaprosila po izvršitvi zaslišanja pod prisego ali namesto tega z izjavo in morebitno posebno obliko, ki bo uporabljena,
 - kadar je to primerno, morebitne druge podatke, ki jih sodišče, ki je zaprosilo, šteje za potrebne.

a2) Posebna zaprosila

16. Člen 4(1)(f) določa, da kadar se zahteva predložitev listin ali pregled predmetov, mora zaprosilo vsebovati podatke o njih.

17. Če je sodišče, ki je zaprosilo, zahtevalo izvršitev zaprosila v skladu s posebnim postopkom, ki ga določa pravo njegove države članice, za to uporabi *obrazec A* s tem zaznamkom (člen 4(1)(g)). Kot je zapisano v točki 13 *obrazca A*, je treba podrobnosti in razlago posebnega postopka opisati v prilogi k obrazcu. Posebni postopek bi lahko na primer zajemal način, kako naj se dokazi zapišejo, kako naj se izpraša pričo ali stranke, kako naj se imenuje in zasliši strokovni izvedenec, kako naj se predložijo listine itd.

18. Če je sodišče, ki je zaprosilo, zaproseno sodišče naprosilo za uporabo komunikacijske tehnologije pri izvrševanju pridobivanja dokazov, zlasti za videokonferenco in telekonferenco, mora biti v skladu s členom 4(1)(g) ta prošnja del zaprosila (na *obrazcu A*).

a3) Hitri načini posredovanja zaprosil in drugih sporočil

19. V skladu s členom 6 Uredbe je treba vsa zaprosila in sporočila posredovati na najhitrejši možni način, ki je sprejemljiv za zaproseno državo članico. Zadevna sporočila držav članic so na voljo v Evropskem pravosodnem atlasu v civilnih zadevah. Posredovanje se lahko izvrši na kateri koli ustrezen način, če sprejeta listina natančno odseva vsebino odposlane listine in so vsi podatki v njej čitljivi.

a4) Jeziki

20. V skladu s členom 5 Uredbe je treba zaprosila in vse nadaljnje dopise predložiti

- v uradnem jeziku zaprosene države članice;
- ali če je v tej državi članici več uradnih jezikov, v uradnem jeziku ali v enem od uradnih jezikov kraja, kjer bo izvršeno zaproseno pridobivanje dokazov;
- ali v drugem jeziku, ki ga je zaprosena država članica navedla kot sprejemljivega.

Listine, ki jih je po mnenju sodišča, ki je zaprosilo, treba priložiti za izvršitev zaprosila, je treba prevesti v jezik, v katerem je bilo napisano zaprosilo.

21. Seznam uradnih jezikov ali drugih jezikov, ki so za države članice v skladu s členoma 5 in 22(4) sprejemljivi za izpolnjevanje obrazcev, je na voljo v atlasu.

a5) Oprostitev overovitve zaprosila

22. Zaprosila z vsemi pripadajočimi listinami ni treba overjati ali opravljati kakšnih drugih tovrstnih formalnosti (člen 4(2)).

b) Prejem zaprosil

b1) Potrdilo

23. Zaproseno sodišče v roku sedmih dni od prejema zaprosila sodišču, ki je

zaposilo, pošlje potrdilo o prejemu, pri čemer se uporabi *obrazec B* iz Priloge (člen 7(1)).

24. Kadar zahteva ne izpolnjuje pogojev v zvezi z jezikom (člen 5) ali posredovanjem (člen 6), zaproseno sodišče o tem doda opombo v potrdilo o prejemu.

25. Če izvršitev zaprosila, ki je skladno s pravili o jeziku, ne spada pod pristojnost sodišča, ki mu je bilo posredovano, to sodišče posreduje zaprosilo pristojnemu sodišču v dani državi članici ter o tem obvesti sodišče, ki je zaprosilo (v točki 14 *obrazca A*).

b2) Nepopolno zaprosilo

26. Zaposilo se ne more izvršiti zaradi nepopolnosti v dveh primerih:

27. Prvič, če zaprosilo ne vsebuje vseh potrebnih podatkov v skladu s členom 4 (člen 8(1)). V tem primeru zaproseno sodišče o tem brez odlašanja in najkasneje 30 dni po prejemu zaprosila z *obrazcem C* obvesti sodišče, ki je zaprosilo, ter ga zaprosi, naj pošlje manjkajoče informacije, ki morajo biti čimbolj natančno označene.

28. Drugič, če je potreben polog ali predujem (člen 8(2)).

- Izvršitev zaprosila v skladu s členom 10 ne more povzročiti zahteve po povračilu dajatev ali stroškov (člen 18(1)). Izjema velja za nagrade izvedencem in tolmačem kot tudi za stroške, ki nastanejo zaradi uporabe člena 10(3) in (4).
- Kjer je potrebno mnenje izvedenca, lahko zaproseno sodišče, preden izvrši zaprosilo, poleg tega zaprosi sodišče, ki je zaprosilo, za ustrezen polog ali predujem za kritje stroškov (člen 18(3)). V vseh ostalih primerih polog ali predujem ne smeta biti pogoj za izvršitev zaprosila.
- Če sta za izvršitev potrebna polog ali predujem, zaproseno sodišče o tem brez odlašanja (oziroma najkasneje v roku 30 dni od prejema zaprosila) z *obrazcem C* iz Priloge obvesti sodišče, ki je zaprosilo, in ga obenem obvesti, kako je treba izročiti polog ali predujem. Zaprošeno sodišče brez odlašanja (oziroma najkasneje v roku 10 dni od prejema pologa ali predujma) z *obrazcem D* potrdi prejem pologa ali

predujma (člen 8(2)).

c) Pridobivanje dokazov na zaprošenem sodišču

c1) Roki

29. Če je zaprosilo popolno in izvršljivo, člen 10(1) določa, da ga zaprošeno sodišče izvrši brez odlašanja in najkasneje v roku 90 dni od njegovega prejema.

30. Kadar zaprosilo ne more biti izvršeno, ker ne vsebuje vseh potrebnih informacij v skladu s členom 4 ali ni skladno s pogoji iz členov 5 in 6, začne rok iz člena 10 teči od trenutka, ko zaprošeno sodišče prejme natančno dopolnjeno zaprosilo (člen 9).

31. Če je zaprošeno sodišče pred izvršitvijo zaprosila zahtevalo od sodišča, ki je zaprosilo, polog ali predujem za kritje stroškov v skladu s členom 18(3), začne rok teči od trenutka, ko je polog ali predujem izročen.

c2) Pravo, ki se uporablja za izvršitev zaprosil

32. Na splošno zaprošeno sodišče izvrši zaprosilo v skladu s svojim pravom (člen 10(2)). Vendar pa lahko zaprosilo izvrši v skladu s posebnim postopkom, ki ga določa pravo države članice sodišča, ki je zaprosilo, če slednje za to zaprosi v skladu s točko 13 *obrazca A* (glej točko 15 zgoraj). Če ima zaprošeno sodišče kakršne koli dvome o zaprošenem posebnem postopku, lahko z *obrazcem C* zaprosi za dodatne informacije.

33. Vendar pa lahko zaprošeno sodišče odkloni izpolnitev takega zaprosila (člen 10(3)), če ta postopek države članice sodišča, ki je zaprosilo, ni v skladu s pravom države članice zaprošenega sodišča, ali ob večjih praktičnih težavah. Postopek se lahko šteje kot neskladen s pravom države članice zaprošenega sodišča, če je v navzkrižju s temeljnimi načeli tega prava. V obeh primerih zaprošeno sodišče o tem z *obrazcem E* obvesti sodišče, ki je zaprosilo.

c3) Prisilni ukrepi

34. Pravo, ki se uporablja za prisilne ukrepe za izvrševanje zaprosila, je določeno v skladu s pravom države članice zaprosenega sodišča v obsegu, ki ga to pravo določa za izvršitev zaprosila, ki ga z istim namenom podajo državni organi ali ena od strank v državi članici (člen 13). Treba je poudariti, da se neposredno pridobivanje dokazov (glej točke 50–55) lahko opravi le, če je lahko izvršeno prostovoljno brez prisilnih ukrepov (člen 17(2)).

c4) Izvršitev zaprosila ob navzočnosti in sodelovanju strank ali predstavnikov sodišča, ki je zaprosilo

35. Če pravo države članice sodišča, ki je zaprosilo, to določa, imajo stranke in njihovi zastopniki, če jih imajo, pravico biti navzoči pri izvršitvi pridobivanja dokazov na zaprosenem sodišču (člen 11(1)).

36. Če je to v skladu s pravom države članice sodišča, ki je zaprosilo, imajo njegovi predstavniki pravico biti navzoči pri izvršitvi pridobivanja dokazov na zaprosenem sodišču (člen 12(1)).

37. Izraz „predstavnik“ sodišča, ki je zaprosilo, pomeni člane sodnega osebja, ki jih imenuje to sodišče v skladu s pravom države članice, ki ji pripada, ali katero koli drugo osebo, na primer izvedenca, ki ga je določilo to sodišče.

38. Sodišče, ki je zaprosilo, v svojem zaprosilu (*obrazec A*) obvesti zaproseno sodišče, da bodo navzoče stranke in njihovi zastopniki, če jih imajo, in kadar je to primerno, da je njihova udeležba zaželeno oziroma da bodo navzoči zastopniki sodišča, in kadar je to primerno, da je njihova udeležba zaželeno. Ti podatki so prav tako lahko podani ob katerem koli drugem primernem trenutku (člena 11(2) in 12(3)).

39. Če je to sodelovanje strank ali njihovih predstavnikov, če jih imajo, ali predstavnikov sodišča, ki je zaprosilo, zaželeno pri izvršitvi pridobivanja dokazov,

zaprošeno sodišče določi pogoje za njihovo sodelovanje, razen če postopek ni v skladu s pravom države članice zaprosenega sodišča, ali ob večjih praktičnih težavah (členi 11(3), 12(4) in 10(3)).

40. Če sprejme ta postopek, zaproseno sodišče z *obrazcema E in F* obvesti stranke in njihove predstavnike, če jih imajo, ali sodišče, ki je zaprosilo, o času in kraju poteka postopka, in jih, kadar je to primerno, tudi obvesti o pogojih za sodelovanje (člena 11(4) in 12(5)).

41. Zaprošeno sodišče lahko v vsakem primeru povabi stranke in njihove zastopnike, če jih imajo, k navzočnosti ali k sodelovanju pri izvršitvi pridobivanja dokazov, če to možnost določa pravo države članice zaprosenega sodišča (člen 11(5)).

d) *Odklonitev izvršitve zaprosila*

d1) *Pravica ali dolžnost osebe, da odkloni pričanje*

42. Člen 14 določa, da zaprosilo za zaslišanje osebe ne bo izvršeno, kadar zadevna oseba trdi:

- da ima pravico odkloniti pričanje ali
- da ji je pričanje prepovedano.

Oseba se lahko sklicuje na:

- pravo države članice zaprosenega sodišča; ali
- pravo države članice sodišča, ki je zaprosilo. V tem primeru mora biti pravica podrobno določena v zaprosilu ali jo na zaprosilo zaprosenega sodišča potrdi sodišče, ki je podalo zaprosilo, če je bilo to potrebno.

d2) *Razni razlogi za odklonitev*

43. Ker je cilj Uredbe olajšati pridobivanje dokazov v čezmejnih zadevah, je odklonitev zaprosila možna le absolutno izjemoma. Odločitev o tem, ali je možna pritožba zaradi odklonitve, je stvar nacionalnega prava. Razlogi za odklonitev so strogo

omejeni. Izvršitev zaprosila se lahko odkloni samo:

- če zaprosilo ne sodi v področje uporabe te uredbe (člen 1); ali
- če zaproseno sodišče nima sodne pristojnosti za izvršitev zaprosenega ukrepa (člen 14(2)(b)); ali
- če sodišče, ki je zaprosilo, ne izpolni zahteve zaprosenega sodišča, da v skladu s členom 8 zaprosilo dopolni v roku 30 dni po tem, ko je zaproseno sodišče to od njega zahtevalo; ali
- če v roku 60 dni po zahtevi nista izročena polog ali predujem, ki ju je zaproseno sodišče zahtevalo v skladu s členom 18(3).

44. Treba je omeniti, da zaproseno sodišče ne sme odkloniti izvršitve zaprosila zgolj iz razloga, da ima po pravu države članice zaprosenega sodišča sodišče te države članice izključno pristojnost v zadevi ali da zakon te države članice ne dovoljuje ukrepanja v tej zadevi (člen 14(3)).

d3) Nobenih izjem zaradi javnega reda

45. Razen zgornjih izjem se ni mogoče sklicevati na nobeno izjemo zaradi javnega reda (fr. *ordre public*), da bi se s tem utemeljilo odklonitev pridobivanja dokazov na zaprosenem sodišču.

d4) Posledice odklonitve

46. Če zaproseno sodišče odkloni izvršitev zaprosila iz enega od razlogov, omenjenih v členu 14(2), zaproseno sodišče z *obrazcem H* v roku 60 dni od prejema zaprosila o tem obvesti sodišče, ki je zaprosilo (člen 14(4)).

e) Obvestilo zaprosenega sodišča o zamudi ali odklonitvi

47. Če zaproseno sodišče ne more izvršiti zaprosila v roku 90 dni od njegovega prejema, o tem z *obrazcem G* obvesti sodišče, ki je zaprosilo. Ob tem poda razloge za zamudo in potreben čas, ki ga zaproseno sodišče predvideva za izvršitev zaprosila (člen

15).

48. Če je bilo zaproseno sodišče naprošeno, naj uporablja komunikacijsko tehnologijo pri izvrševanju pridobivanja dokazov, zlasti videokonferenco in telekonferenco v skladu s členom 10(4), in če zaproseno sodišče te prošnje zaradi enega od razlogov iz druge alineje člena 10(4) ne more izpolniti, o tem z *obrazcem E* obvesti sodišče, ki je zaprosilo.

f) *Postopek po izvršitvi zaprosila*

49. Ko zaproseno sodišče izvrši zaprosilo, sodišču, ki je zaprosilo, nemudoma pošlje listine, ki dokazujejo izvršitev zaprosila, in kadar je to primerno, vrne listine, ki jih je prejelo od sodišča, ki je zaprosilo. Listinam se doda potrditev izvršitve, pri čemer se uporabi *obrazec H* (člen 16).

C. *Neposredno pridobivanje dokazov sodišča, ki je zaprosilo (člen 17)*

50. Uredba sodišču države članice dovoljuje pridobivanje dokazov neposredno v drugi državi članici. Člen 17 Uredbe določa pogoje in omejitve tega načina pridobivanja dokazov (glej Prilogo III).

51. Uporablja se naslednji postopek: sodišče, ki zaprosi za neposredno pridobivanje dokazov v drugi državi članici, predloži zaprosilo osrednjemu organu ali pristojnemu uradu iz člena 3(3) v tej državi, pri čemer uporabi *obrazec I* (člen 17(1)). V roku 30 dni od prejema zaprosila osrednji organ ali pristojni urad z *obrazcem J* obvesti sodišče, ki je zaprosilo, če je zaprosilo odobreno, in če je treba, pod katerimi pogoji prava države članice sodišča, ki je zaprosilo, bo izvršitev potekala (člen 17(4)).

52. Zlasti lahko osrednji organ ali pristojni urad v državi članici, kateri pripadata, določita sodišče, ki bo sodelovalo pri izvršitvi pridobivanja dokazov, z namenom, da se zagotovi pravilna uporaba člena 17 in zlasti izpolnjevanje pogojev iz člena 17(4).

53. Osrednji organ ali pristojni urad zaprosene države članice lahko odklonita

neposredno pridobivanje dokazov, samo če (člen 17(5)):

- zaprosilo ne vsebuje vseh potrebnih podatkov v skladu s členom 4 (*obrazec A*);
- zaprosilo ne sodi v področje uporabe te uredbe (člen 1);
- je zaproseno neposredno pridobivanje dokazov v nasprotju s temeljnimi načeli pravnega reda države članice tega organa ali urada. Uredba ne opredeljuje teh načel.

54. Neposredno pridobivanje dokazov sodišča, ki je zaprosilo, se lahko opravi le, če je lahko izvršeno prostovoljno brez prisilnih ukrepov (člen 17(2)). To pomeni, da v primeru zaslišanja osebe v smislu neposrednega pridobivanja dokazov, sodišče, ki je zaprosilo, obvesti to osebo, da bo zaslišanje izvedeno prostovoljno.

55. Brez poseganja v pogoje v skladu s pravom zaprosene države članice (glej člen 17(4)), sodišče, ki je zaprosilo, izvrši zaprosilo v skladu s svojim pravom (člen 17(6)). Pridobivanje dokazov mora izvršiti član sodnega osebja ali katera koli druga oseba, na primer izvedenec, konzularni ali diplomatski uradnik ali komisar, določen v skladu s pravom države članice sodišča, ki je zaprosilo.

D. Pravila o uporabi sodobnih komunikacijskih sredstev

56. Sodobna komunikacijska sredstva so bistvenega pomena za nemoteno uporabo Uredbe, da bi se izpolnil njen cilj zagotavljanja hitrega in učinkovitega pridobivanja dokazov v Evropski uniji. Uredba določa, da sodišče, ki je zaprosilo, lahko zaprosi zaproseno sodišče, da pri izvršitvi pridobivanja dokazov uporabi sredstva komunikacijske tehnologije, zlasti videokonferenco in telekonferenco (člen 10(4)). Če pa želi biti sodišče, ki je zaprosilo, odgovorno za pridobivanje dokazov, veljajo pravila iz člena 17 o neposrednem pridobivanju dokazov, hkrati pa je potrebna odobritev zaprosene države članice. V skladu z Uredbo mora osrednji organ ali pristojni urad spodbujati uporabo komunikacijske tehnologije (člen 17(4)).

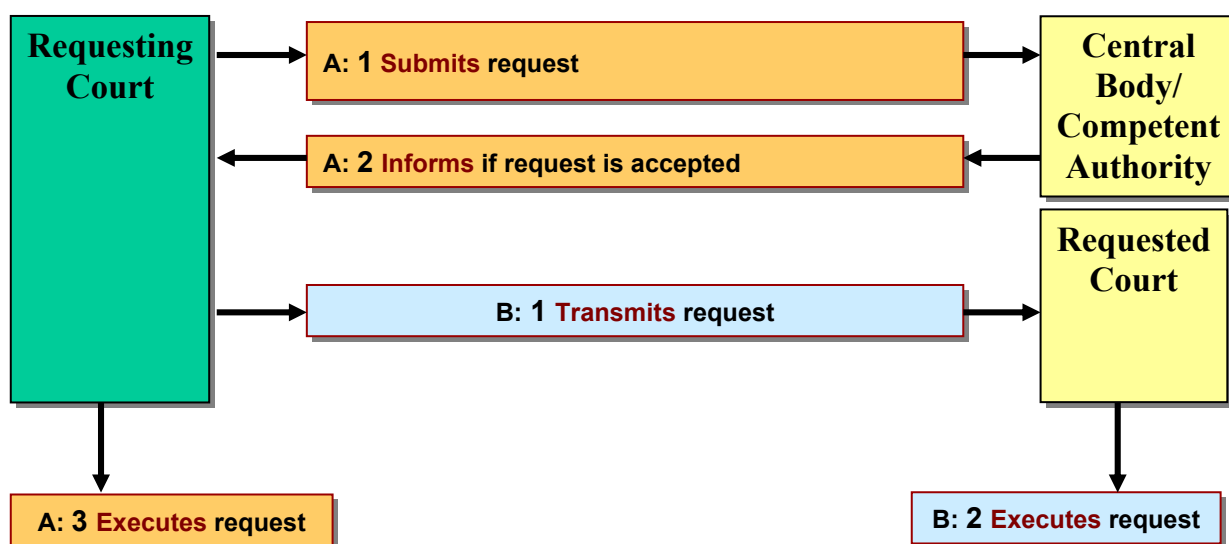
57. Pri zaslišanju priče lahko na primer komunikacijsko tehnologijo uporabi sodišče, ki je odgovorno za pridobivanje dokazov (tj. zaproseno sodišče v skladu s členom 10(4))

ali sodišče, ki je zaprosilo, v skladu s členom 17). V tem primeru lahko pri zaslišanju s pomočjo komunikacijske tehnologije sodeluje drugo sodišče, ki ni odgovorno za pridobivanje dokazov (tj. sodišče, ki je zaprosilo, v skladu s členom 12(3) ali sodišče, ki ga določi osrednji organ ali pristojni urad v skladu s členom 17(4)). Kot je zapisano zgoraj (točka 14), to lahko pomeni tudi, da bi sodišče, ki ni odgovorno za pridobivanje dokazov, lahko priči med zaslišanjem postavljalo vprašanja, če se s tem strinja sodišče, ki je odgovorno za pridobivanje dokazov.

58. V prihodnosti bodo države članice nudile informacije, na katerih sodiščih se lahko uporabljajo videokonference in telekonference. Te informacije bodo na voljo v atlasu.

59. Zaprošeno sodišče mora ugoditi zahtevi za uporabo komunikacijske tehnologije, razen če je to v nasprotju s pravom države članice zaprosenega sodišča ali ob večjih praktičnih težavah. Drugi razlog za odklonitev je v praksi bolj pomemben, ker večina sodišč v državah članicah še nima zmogljivosti za pridobivanje dokazov z modernimi komunikacijskimi sredstvi, zlasti z videokonferenco ali telekonferenco. Vendar pa Uredba določa, da kadar sodišče, ki je zaprosilo, ali zaprošeno sodišče nimata dostopa do teh tehničnih pripomočkov, lahko sodišči te pripomočke pridobita z medsebojnim sporazumom.

Priloga I: Načini pridobivanja dokazov

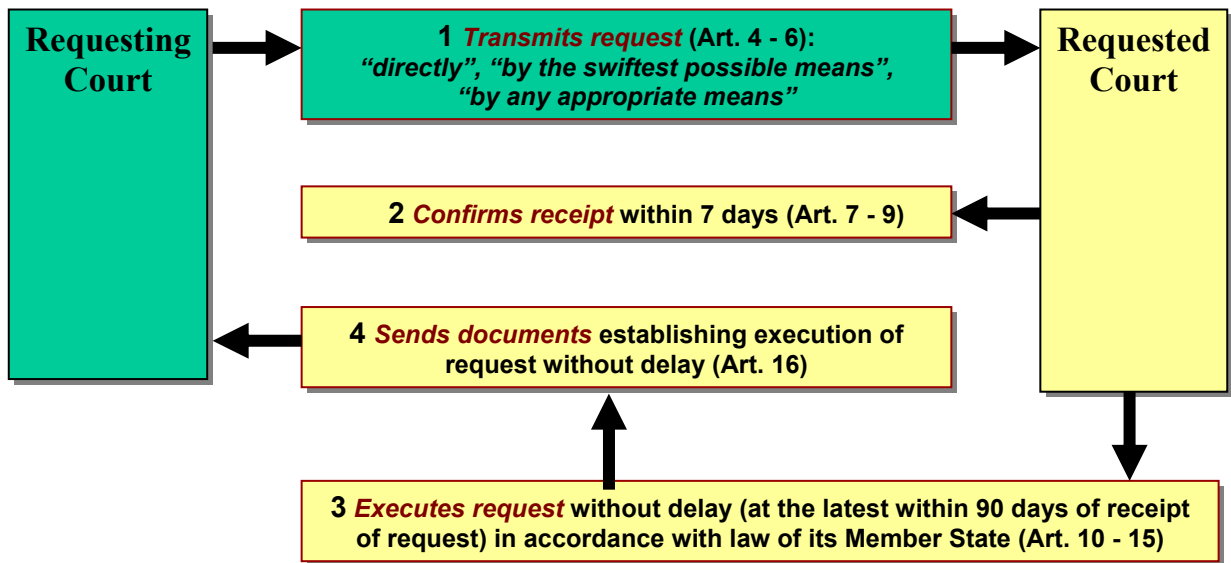

Legenda:

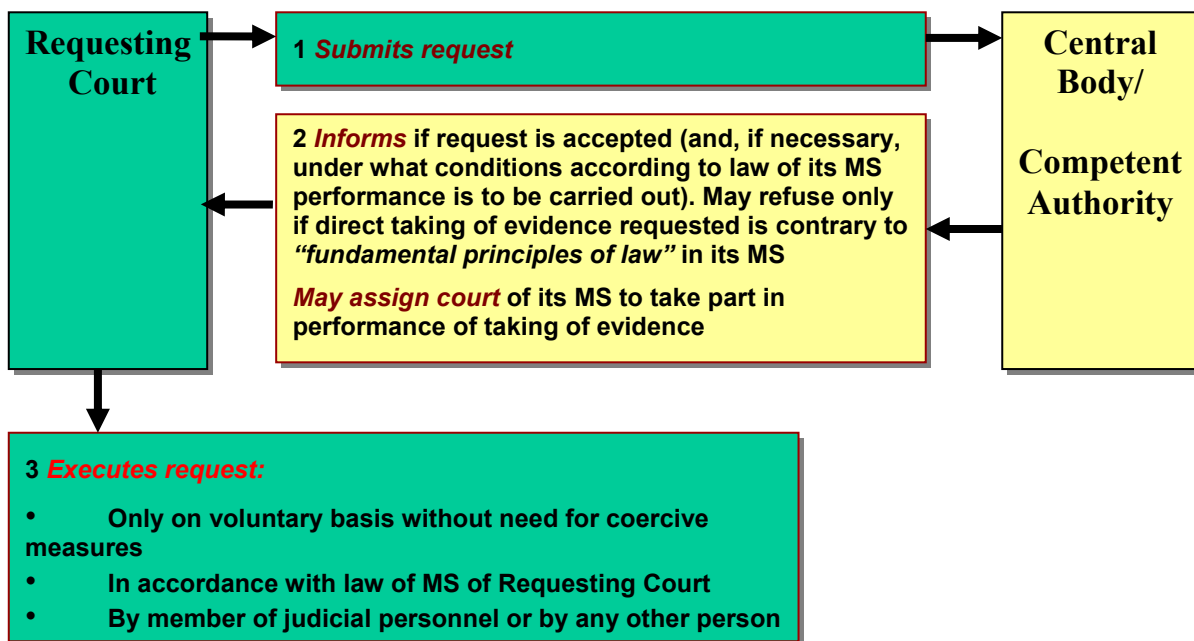
A: Neposredno pridobivanje dokazov (člen 17)

B: Pridobivanje dokazov na zaprošenem sodišču (členi 4–16)

Priloga II: Zaposila pristojnemu sodišču

Priloga III: Neposredno pridobivanje dokazov (člen 17)

Priloga IV: Standardni obrazci (priloga)

A: Request for the taking of evidence

B: Acknowledgement of receipt of request

C: Request for additional information for taking of evidence

D: Acknowledgement of receipt of deposit or advance

E: Notification concerning request for special procedures and/or for use of communications technologies

F: Notification of date, time, place of performance of taking of evidence and conditions for participation

G: Notification of delay

H: Information on outcome of request

I: Request for direct taking of evidence

J: Information from central body/competent authority